

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΓΣΣΕ ΑΠΟ ΤΟ 1974 ΚΑΙ ΜΕΤΑ

Ε. Γ. ΕΛΦΡΤΙΟΥ

Η ανάλυσή μας έχει σκοπό να δείξει τα όσα έχει κατακτήσει η ΓΣΕΕ σαν εκπρόσωπος και κύριος φορέας των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα από το 1974 και μετά. Η ημερομηνία 1974 εκλέχτηκε διότι η πρώτη αύξηση που δόθηκε μετά τη μεταπολίτευση ήταν την 1/9/74 και η ημερομηνία αυτή χρησιμοποιείται σαν έναρξη αν και η αύξηση δόθηκε με υπουργική απόφαση.

Το άλλο κριτήριο είναι καθαρά τεχνικό διότι το 1974 ήταν έτος έρευνας οικογενειακών προϋπολογισμών για την Ε.Σ.Υ.Ε. οπότε μπορεί εύκολα να χρησιμοποιηθεί σαν βάση ενάρξεως αν και τελικά χρησιμοποιήθηκε δείκτης με βάση το 1982. Στο διάστημα 74-91 άλλες αυξήσεις δόθηκαν με ΕΓΣΣΕ και άλλες κατόπιν αποφάσεων Διαιτησίας, όταν οι διαπραγματεύσεις οδηγήθηκαν σε αδιέξοδο.

Πριν προχωρήσουμε στα επιμέρους στοιχεία θα είναι χρήσιμο να αποσαφηνίσουμε ορισμένες καθαρά οικονομικές έννοιες.

(α) Δείκτης Τιμών Καταναλωτή: Ο Δ.Τ.Κ. είναι ένας αριθμός και μόνον, δεν είναι κλάσμα ή ποσοστό. Στο έτος βάσεως του Δ.Τ.Κ. ο δείκτης ισούται με 100. Δηλαδή μας δείχνει τι μπορεί να αγοράσει ο καταναλωτής με 100 δραχ. Το περίφημο «καλάθι της νοικοκυράς» στο έτος βάσεως έχει αξία 100 δραχμών για καθαρά τεχνικούς λόγους στατιστικής μέτρησης. Κάθε χρόνο, ο δείκτης μεταβάλλεται ανάλογα με τις αυξήσεις των τιμών που φαίνονται από τις μηνιαίες δειγματοληψίες στην αγορά. Πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι δεν επιδέχεται μπισβήτηση.

Υπάρχει όμως ένα πρόβλημα το οποίο παρουσιάζεται σε κάθε έτος βάσεως δηλ. το 74 το 82 και τώρα το 1988. Μεσολαβεί μια περίοδος τουλάχιστον 3 χρόνων έως ότου χρησιμοποιηθούν τα αποτελέσματα της καινούργιας δειγματοληψίας και αυτό σημαίνει ότι γι' αυτό το διάστημα παρουσιάζεται μικρότερος πληθωρισμός.

Επανειλημμένα η ΓΣΕΕ έχει υπογραμμίσει αυτό το πρόβλημα, αλλά το εμπόδιο είναι η τακτική του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας που προσπαθεί να παρουσιάζει τον πληθωρισμό όσο πιο χαμηλό γίνεται, αλλά με νόμιμο τρόπο, φυσικά και όχι με απευθείας παρέμβαση στις δειγματοληψίες.

Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι τα χρόνια 89, 90 και στο Α' εξάμηνο του 91 ο πληθωρισμός έχει παρουσιαστεί από 1 έως 2,5 μονάδες ετησίως μικρότερος από ότι θα παρουσιάζόταν εάν χρησιμοποιούνταν η δειγματοληψία του 1988. Σύμφωνα με τους υπεύθυνους της Στατιστικής Υπηρεσίας μέχρι το τέλος του 1991 θα χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα της δειγματοληψίας του 88, όμως οι ΕΓΣΣΕ των ετών 89, 90, και 91 έχουν ήδη υπογραφεί. Ίσως θα πρέπει η ΓΣΕΕ να ζητήσει διορθωτικό ποσό στο τέλος του 91 σύμφωνα με τον επαναπροσδιορισμό του πληθωρισμού.

(β) Πληθωρισμός: Ο πληθωρισμός είναι ποσοστό % και όχι απλός αριθμός όπως ο δείκτης. Ο πληθωρισμός μας δίνει την διαφορά (μεταβολή) των τιμών από τη μια χρονική περίοδο σε άλλη και υπολογίζεται από τα δεδομένα του δείκτη.

«Υπάρχει όμως ένα πρόβλημα το οποίο παρουσιάζεται σε κάθε έτος βάσεως δηλ. το 74 το 82 και τώρα το 1988. Μεσολαβεί μια περίοδος τουλάχιστον 3 χρόνων έως ότου χρησιμοποιηθούν τα αποτελέσματα της καινούργιας δειγματοληψίας και αυτό σημαίνει ότι γι' αυτό το διάστημα παρουσιάζεται μικρότερος πληθωρισμός.

Επανειλημμένα η ΓΣΕΕ έχει υπογραμμίσει αυτό το πρόβλημα, αλλά το εμπόδιο είναι η τακτική του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας που προσπαθεί να παρουσιάζει τον πληθωρισμό όσο πιο χαμηλό γίνεται αλλά με νόμιμο τρόπο, φυσικά και όχι με απευθείας παρέμβαση στις δειγματοληψίες.»

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΤΩΤΑΤΩΝ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 1974 ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΑ (ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ) ΩΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.
 Βάση 82 = 100

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟ	Δ.Τ.Κ	ΤΕΚΜΑΡΤΟ	%
1.9.74	182	27.2	-	-
1.3.1975	204	29.5	197	3.5
13.2.1976	241	33.8	234	3
15.2.1977	281	37.6	268	4.8
1.2.1978	340	42.4	316	7.6
15.2.1979	414	49	393	-4.4
1.1.1980	476	58.9	497	-6.2
1.1.1981	565	74.3	600	19.2
1.1.1982	825	91	692	-4
1.1.1983	944	108.4	982	6.2
1.1.1984	1202	130	1132	0.2
1.1.1985	1422	153.5	1419	-9.8
1.1.1986	1618	191.8	1777	1
1.1.1987	1787	224.3	1892	-5.8
1.1.1988	2074	259.6	2068	0.2
1.1.1989	2450	295.9	2364	3.6
1.1.1990	2911	339.6	2811	3.5
1.1.1991	3315	417.0	3574	-7.8

1-1-1992 3691

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΤΩΤΑΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΑΠΟ ΤΟ 1974 ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΑ (ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗ) ΩΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.
 Βάση 1982 = 100

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΜΙΣΘΟΣ	Δ.Τ.Κ	ΤΕΚΜΑΡΤΟ Β'	%
1.9.1974	3762	27.2	-	-
1.3.1975	4250	29.5	4080	4
13.2.1976	5005	33.8	4869	2.8
15.2.1977	5855	37.6	5568	5.1
1.2.1978	7300	42.4	6602	10.5
15.2.1979	8625	49	8436	2.2
1.1.1980	10.240	58.9	0367	-1.2
1.1.1981	12.276	74.3	2917	-5.2
1.1.1982	18.580	91	5000	23.6
1.1.1983	21.231	108.4	2132	-4.2
1.1.1984	27.012	130	5461	6
1.1.1985	31.931	153.5	1894	0.1
1.1.1986	36.316	191.8	9528	-9.8
1.1.1987	40.100	224.3	2470	-5.9
1.1.1988	46.443	259.6	2410	0
1.1.1989	54.828	295.9	2537	3.6
1.1.1990	65.105	339.6	2925	5.4
1.1.1991	74.121	417.0	9943	-7.8

1-1-1992

Πρέπει να αποφεύγουμε τη σύγχυση μεταξύ δείκτη και πληθωρισμού. Ο δείκτης είναι ένας απλός αριθμός, ο πληθωρισμός είναι ποσοστό %.

Ας προχωρήσουμε όμως: Στους πίνακες 1 και 2 έχουμε την ετήσια εξέλιξη των μισθών/ημερομισθίων από το 74 και έπειτα και η σύγκρισή τους με το πληθωρισμένο ημερομίσθιο/μισθό.

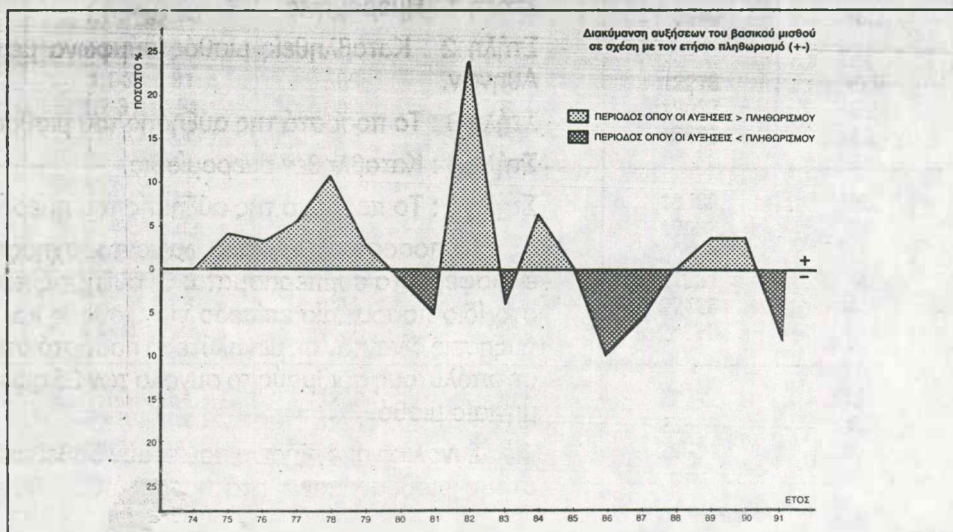
- (1) Στήλη ένα: ημερομηνία
- (2) Στήλη 2: μισθός/ημερομίσθιο
- (3) Στήλη 3: Δείκτης τιμών καταναλωτή στην ημερομηνία όπου υπογράφηκε η Γ.Σ.Σ.Ε ή απόφαση του ΔΔΔΔ Αθηνών.
- (4) Στήλη 4: Το τεκμαρτό ημερομίσθιο/μισθός που προκύπτει από την ετήσια αναπροσαρμογή του καταβληθέντος σύμφωνα με τον πληθωρισμό εκείνης της χρονιάς.
- (5) Στήλη 5: Η ποσοστιαία διαφορά του τεκμαρτού από το καταβληθέν. Η στήλη 5

«Ένα πολύ ενδιαφέρον συμπέρασμα είναι ότι, όταν η οικονομική συγκυρία δεν είναι ευνοϊκή, δηλ. 78 - 81 με την πετρελαϊκή κρίση, 86-88 με το σταθεροποιητικό πρόγραμμα και 1991 πάλι με το σταθεροποιητικό πρόγραμμα τότε οι αυξήσεις είναι κάτω από τον πληθωρισμό. Όταν η οικονομική συγκυρία είναι ευνοϊκή τότε οι αυξήσεις είναι πάνω από τον πληθωρισμό. Εδώ όμως δημιουργούνται πολλά ερωτήματα σχετικά, με την στάση των κυβερνήσεων έναντι μισθωτών ημερομισθίων. Είναι οι μόνες ομάδες του εργαζόμενου πληθυσμού που πληρώνουν την οικονομική συγκυρία. Φορολογούνται συνεχώς, αμείβονται ανάλογα με την συγκυρία και είναι οι μόνοι που δείχνουν αναγκαστική φορολογική ελικρίνεια, και φυσικά πληρώνουν (με παρακράτηση στην πηγή) τις ασφαλιστικές εισφορές. Τίποτα απ' όλα αυτά δεν ισχύει για τους ανεξάρτητους επαγγελματίες ή τους αγρότες, οι οποίοι μάλιστα επιδοτούνται αγρίως με όλων των ειδών τα «κίνητρα», με αποτέλεσμα η οικονομία μας να μην παράγει σχεδόν τίποτα ανταγωνιστικό.»

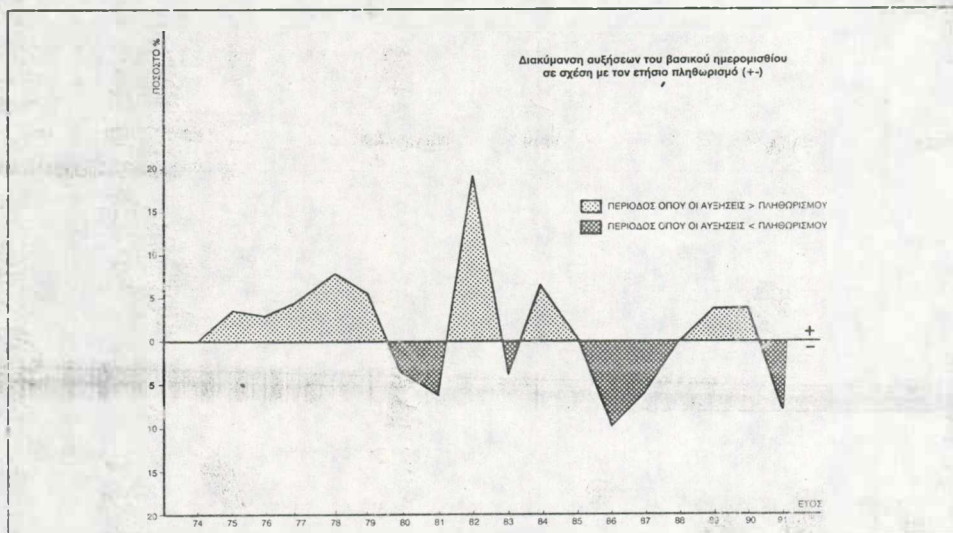
μας δείχνει πόσο πιο πάνω ή κατω από τον πληθωρισμό ήταν οι αυξήσεις που δόθηκαν σε καθε χρόνο σε μισθούς και ημερομίσθια.

Η διαγραμματική αναπαράσταση δίνεται στο διάγραμμα 1 για τα ημερομίσθια και στο διάγραμμα 2 για τους μισθούς. Οι ανοικτές περιοχές είναι αυτές όπου δόθηκαν αυξήσεις πάνω από τον πληθωρισμό και οι σκούρες περιοχές είναι αυτές όπου δόθηκαν αυξήσεις κατω από τον πληθωρισμό.

Ένα πολύ ενδιαφέρον συμπέρασμα είναι ότι, όταν η οικονομική συγκυρία δεν είναι ευνοϊκή, δηλ. 78 - 81 με την πετρελαϊκή κρίση, 86-88 με το σταθεροποιητικό πρόγραμμα και 1991 πάλι με το σταθεροποιητικό πρόγραμμα τότε οι αυξήσεις είναι κάτω από τον πληθωρισμό. Όταν η οικονομική συγκυρία είναι ευνοϊκή τότε οι αυξήσεις είναι πάνω από τον πληθωρισμό. Εδώ όμως δημιουργούνται πολλά ερωτήματα σχετικά, με την στάση των κυβερνήσεων έναντι μισθωτών ημερομισθίων. Είναι οι μόνες ομάδες του εργαζόμενου πληθυσμού που πληρώνουν την οικονομική συγκυρία. Φορολογούνται συνεχώς, αμείβονται ανάλογα με την συγκυρία και είναι οι μόνοι που δείχνουν αναγκαστική φορολογική ελικρίνεια, και φυσικά πληρώνουν (με παρακράτηση στην πηγή) τις ασφαλιστικές εισφορές. Τίποτα απ' όλα αυτά δεν ισχύει για τους ανεξάρτητους επαγγελματίες ή τους αγρότες, οι οποίοι μάλιστα επιδοτούνται αγρίως με όλων των ειδών τα «κίνητρα», με αποτέλεσμα η οικονομία μας να μην παράγει σχεδόν τίποτα ανταγωνιστικό.

Διάγραμμα 1.

Διάγραμμα 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΜΙΣΘΟΥ/ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΜΙΣΘΟΣ	% ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΥΞΗΣΗΣ	ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟ	% ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΥΞΗΣΗΣ
1.9.74	3762	-	182	-
1.3.75	4250	13	204	12
13.2.76	5005	18	241	18
15.2.77	5855	17	281	17
13.2.78	7300	25	340	21
15.2.79	8625	18	414	22
1.1.80	10240	19	476	15
1.1.81	12276	20	565	19
1.1.82	18580	51	825	46
1.1.83	21231	14	944	14
1.1.84	27012	27	1202	27
1.1.85	31931	18	1422	18
1.1.86	36316	14	1618	14
1.1.87	40100	10	1787	10
1.1.88	46443	16	2074	16
1.1.89	54828	18	2450	18
1.1.90	74121	14	3315	14

Στον πίνακα 3 έχουμε:

Στήλη 1 : Ημερομηνία

Στήλη 2 : Καταβληθείς μισθός σύμφωνα με την ΕΓΣΣΕ ή απόφαση του ΔΔΔΔ Αθηνών.

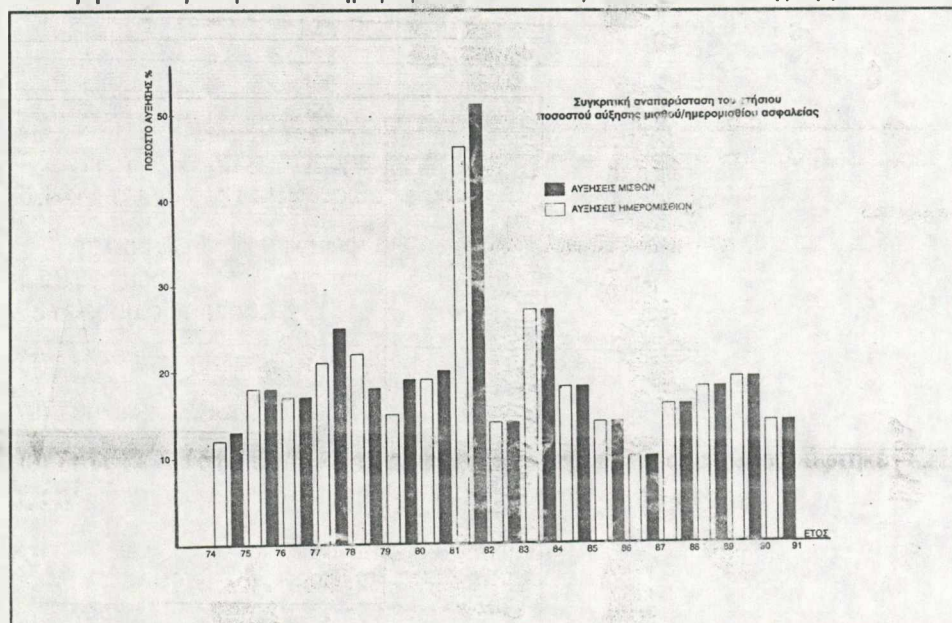
Στήλη 3 : Το ποσοστό της αύξησης του μισθού από έτος σε έτος.

Στήλη 4 : Καταβληθέν ημερομίσθιο.

Στήλη 5 : Το ποσοστό της αύξησης του ημερομισθίου από έτος σε έτος.

Τα ποσοστά αυξήσεως φαίνονται σχηματικά στο διάγραμμα 3. Εδώ έχουμε ενδιαφέροντα συμπεράσματα: Οι αυξήσεις που δίνονται τα τελευταία χρόνια είναι στο ίδιο ποσοστιαίο επίπεδο για μισθούς και ημερομίσθια. Μέχρι και το 1982 οι αυξήσεις δίνονταν σε μεγαλύτερο ποσοστό στους μισθούς. Σε όλα τα χρόνια όμως σε απόλυτους αριθμούς το σύνολο των 25 ημερομισθίων είναι μεγαλύτερο από τον μηνιαίο μισθό.

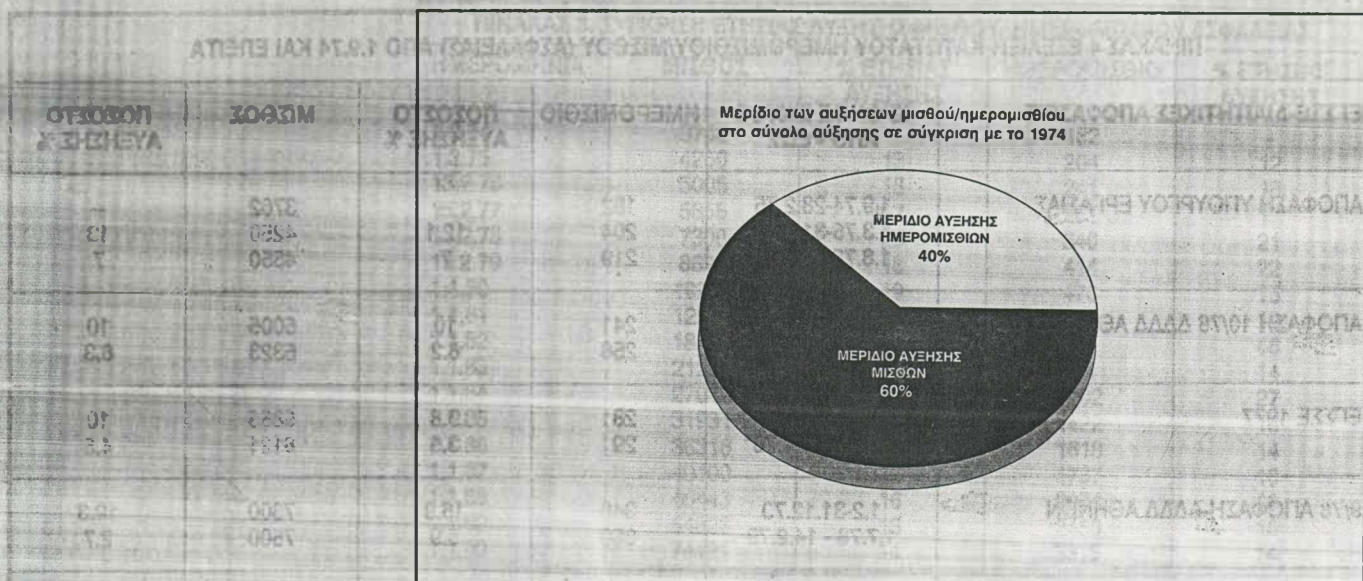
Συνολικά οι αυξήσεις που έχουν δοθεί από το 74 και έπειτα είναι υψηλότερες στους μισθούς παρά στα ημερομίσθια. Αυτό φαίνεται και διαγραμματικά στο

Διάγραμμα 3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΤΩΤΑΤΟΥ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟΥ/ΜΙΣΘΟΥ (ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ) ΑΠΟ 1.9.74 ΚΑΙ ΕΠΕΙΤΑ

ΕΓΣΣΕ-ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	ΧΡΟΝΟΣ ΙΣΧΥΟΣ ΑΠΟ - ΕΩΣ	ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ %	ΜΙΣΘΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΞΗΣΗΣ %
ΑΠΟΦΑΣΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1.9.74-28.2.75	182	-	3762	-
	1.3.75-31.7.75	204	12.1	4250	13
	1.8.75-12.2.76	219	7	4550	7
ΑΠΟΦΑΣΗ 10/76 ΔΔΔΔ ΑΘΗΝΩΝ	13.2-31.6.76	241	10	5005	10
	1.7.76-14.2.77	256	6.2	5323	6.3
ΕΓΣΣΕ 1977	15.2-31.6.77	281	9.8	5855	10
	1.7.77-31.1.78	291	3.5	6121	4.5
9/78 ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΔΔΔ ΑΘΗΝΩΝ	1.2-31.12.78	340	16.9	7300	19.3
	1.7.78 - 14.2.79	360	5.9	7500	2.7
ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΔΔΔ ΑΘΗΝΩΝ	15.2-31.12.79	414	15	8625	15
ΑΠΟΦΑΣΗ 100/79 ΔΔΔΔ ΑΘΗΝΩΝ	1.1-31.12.80	476	15	10240	18.7
ΑΠΟΦΑΣΗ 120/80 ΔΔΔΔ ΑΘΗΝΩΝ	1.1-31.6.81	565	18.7	12276	19.9
	1.7-31.10.81	600	6.2	13037	6.2
	1.11-31.12.81	625	4.2	13580	4.2
ΑΠΟΦΑΣΗ 1/82 ΔΔΔΔ ΑΘΗΝΩΝ	1.1-30.4.82	825	32	18580	36.8
	30.4-31.8.82	886	7.4	19937	7.3
	1.9-31.12.82	904	2	20336	2
	1.1-30.4.83	944	4.4	21231	4
	1.5-31.8.83	984	4.4	22126	4.2
	1.9-31.12.83	1085	10.2	24383	10.2
ΕΓΣΣΕ 1984	1.1-30.4.84	1202	10.8	27012	10.8
	1.5-31.8.84	1285	6.9	28876	6.9
	1.9-31.12.84	1314	2.2	29511	2.2
ΕΓΣΣΕ 1985	1.1 - 30.4.85	1422	8.2	31931	8.2
	1.5 - 31.9.85	1516	6.6	34038	6.6
	1.9 - 31.12.85	1548	2.1	34759	2.1
	1.1 - 31.4.86	1618	4.5	36316	4.5
	1.5 - 31.8.86	1639	1.3	36792	1.3
	1.9 - 31.12.86	1716	4.7	38251	4
	1.1. - 30.4.87	1787	4.1	40100	4.8
	1.5 - 31.8.87	1805	1	40501	1
	1.9 - 31.12.87	1886	4.5	42324	4.5
ΕΓΣΣΕ 1988	1.1 - 31.4.88	2074	10	46443	9.7
	1.4 - 31.8.88	2106	1.5	47143	1.5
	1.9 - 31.12.88	2243	6.5	50207	6.5
ΕΓΣΣΕ 1989	1.1 - 30.4.89	2450	9.3	54828	9.2
	1.5 - 31.8.89	2475	1	55376	1
	1.9 - 31.12.89	2705	9.3	60506	9.3
ΕΓΣΣΕ 1990	1.1 - 31.8.90	2911	7.6	65105	7.6
	1.9 - 31.12.90	3118	7.1	69727	7.1
ΕΓΣΣΕ 1991	1.9.91	3315	6.3	74121	6.3

Διάγραμμα 4.

Διάγραμμα 4. Στην «πίτα» των αυξήσεων μεγαλύτερο μερίδιο έχουν οι μισθοί.

Ο τελευταίος πίνακας είναι ο πίνακας 4 όπου φαίνονται οι αυξήσεις, κάθε φορά που δόθηκαν είτε ανά εξαμήνο, είτε ανά τετράμηνο, με απόφαση ΔΔΔΔ ή ΕΓΣΣΕ. Οι αυξήσεις ανά τετράμηνο δίνονταν από το 82 και έπειτα με την εφαρμογή του συστήματος της ΑΤΑ.

Σαν τελικό συμπέρασμα, καταλήγουμε ότι η μέθοδος αναπροσαρμογής με την ΑΤΑ είναι ένα πιο ευέλικτο εργαλείο οικονομικής πολιτικής και πιθανόν να βοηθάει αποτελεσματικότερα στην καταπολέμηση του πληθωρισμού (αυτό χρήζει ξεχωριστής έρευνας), το μειονέκτημα όμως της ΑΤΑ όταν εφαρμόστηκε ήταν η διακοπή της λόγω του σταθεροποιητικού προγράμματος.

Θεσμικές κατακτήσεις

Στο πρώτο μέρος κάναμε μια αριθμητική ανάλυση της εξέλιξης των αποδοχών βάσει των ΕΓΣΣΕ. Στο δεύτερο αυτό μέρος θα καταγράψουμε όσες «θεσμικές» όπως αποκαλούνται κατακτήσεις που είτε άμεσα με μορφή επιδομάτων, είτε έμμεσα με μορφή αυξημένων αδειών κλπ. επαυξάνουν το εισόδημα των εργαζομένων. Στη καταγραφή αυτή ακολουθούμε απλή χρονολογική σειρά.

1. - 1974: Απόφαση του Υπουργού Εργασίας 26.9.74. Δεν υπήρξαν μεταβολές από τα ισχύοντα στα προηγούμενα χρόνια.

2. - 1975: ΕΓΣΣΕ

α. Καθιερώθηκε το ενιαίο ημερομίσθιο/μισθός και η εφαρμογή της ισότητας αμοιβής αρρένων-θγέλων.

β. Καθιερώθηκαν ανώτερα όρια αδειας μισθών/ημερομισθίων.

γ. Μειώθηκε το εβδομαδιαίο ωράριο σε 45 ώρες, και, οι 3 ώρες μέχρι τις 48 αμοιβονται πλέον σαν υπερεργασία με 25% προσαύξηση.

δ. Για πρώτη φορά αναφέρεται η εβδομάδα 5 ημερών η οποία «επαφίεται» εις την κρίση του εργοδότη.

ε. Καθιερώνεται η συνδικαλιστική άδεια μέχρι 2 εβδομάδες μετ'αποδοχών στις επιχειρήσεις με 100 και άνω μισθωτούς

3.- 1976: Απόφαση του ΔΔΔΔ Αθηνών (10/1976).

«Σαν τελικό συμπέρασμα, καταλήγουμε ότι η μέθοδος αναπροσαρμογής με την ΑΤΑ είναι ένα πιο ευέλικτο εργαλείο οικονομικής πολιτικής και πιθανόν να βοηθάει αποτελεσματικότερα στην καταπολέμηση του πληθωρισμού (αυτό χρήζει ξεχωριστής έρευνας), το μειονέκτημα όμως της ΑΤΑ όταν εφαρμόστηκε ήταν η διακοπή της λόγω του σταθεροποιητικού προγράμματος.»

α. Καθιερώνεται το επί των κατωτάτων αποδοχών της εκάστοτε εν ισχύ οικείας συλλογικής συμβάσεως επίδομα γάμου 5% «υπό την προϋπόθεση ότι ο έτερος των συζύγων δεν ασκεί βιοποριστικό επάγγελμα ή δεν συνταξιοδοτείται».

4.- 1977 ΕΓΣΣΕ.

α. Καθιερώνεται πλήρη σύνταξη γήρατος με 10.500 ημερομίσθια.

β. Αναπροσαρμογή των επιδομάτων τέκνων.

γ. Καταβολή διαφοράς επιδόματος λοχίας από τον ΟΑΕΔ.

δ. Προσαύξηση 5% επί του ημερομισθίου μετά από 3 έτη δουλειάς (1η τριετία).

ε. Άδεια ανηλίκων τουλάχιστον 18 εργασίμων ημερών.

ζ. Καθιέρωση άδειας και επιδόματος άδειας με τη λύση της εργασιακής σχέσεως και επί διαλειπούσης εργασίας.

η. Κατάτμησις άδειας σε δύο περιόδους.

1978. Με την 9/78 απόφαση του ΔΔΔΔ Αθηνών:

α. Επεκτείνεται η χορήγηση επιδόματος γάμου ασχέτως του αν ο/η σύζυγος εργάζεται ή έχει σύνταξη.

1979. Με την 6/79 απόφαση του ΔΔΔΔ Αθηνών:

α. Εξίσωση των άδειών σε όλες τις επιχειρήσεις ασχέτως αριθμού απασχολούμενων μισθωτών με κλιμάκωση έως 24 μέρες το μέγιστο αναλόγως προϋπηρεσίας.

β. Δικαίωμα ελάχιστης άδειας 15 ημερών μετ' αποδοχών από το πρώτο έτος εργασίας και 6 ημερών άνευ αποδοχών για μαθητές, σπουδαστές, φοιτητές κρατικών σχολών.

γ. Ελάττωση ωρών εβδομαδιαίας εργασίας σε 44 ώρες από 1.10.79, σε 43 από 1.10.80 και 42 από 1.10.81. Σε περίπτωση που το ωράριο παραμένει το ίδιο οι παραπάνω ώρες μέχρι τις 45 πληρώνονται σαν υπερεργασία με προσαύξηση 25%.

1980. Με την 100/79 απόφαση του ΔΔΔΔ Αθηνών:

α. Καθιερώνεται η δεύτερη τριετία, με δεύτερη προσαύξηση 5% (δηλ. συνολικά 10% επί του βασικού) για ημερομίσθιους.

β. Αυξάνεται το επίδομα γάμου σε ποσοστό 10% και επεκτείνεται και στους ημερομίσθιους.

1981. Με την 120/80 του ΔΔΔΔ Αθηνών. Δεν υπήρξαν θεσμικές μεταβολές.

1982. Με την απόφαση 1/82 του ΔΔΔΔ Αθηνών.

α. Καθιερώνεται η 3η τριετία για τους ημερομίσθιους (συνολικό επίδομα 15% μετά 9 έτη υπηρεσίας).

β. Καθιερώνεται η εβδομάδα 41 ωρών από 1.1.83.

1983. Ισχυσε η σύμβαση του 1982.

1984. Με την ΕΓΣΣΕ της 14.2.84:

α. Καθιερώνεται άδεια μητρότητας συνολικά 14 βδομάδων.

β. Επίδομα γάμου 10% και στους δύο συζύγους (εάν έχουν 3 παιδιά).

γ. Καθιερώνεται η εβδομάδα 40 ωρών.

1985. Με την ΕΓΣΣΕ του 1985 (16/1/85). Δεν υπάρχουν μεταβολές.

1986. Με την ΕΓΣΣΕ της 14.3.86. Δεν υπάρχουν μεταβολές.

1987. Δεν υπάρχουν μεταβολές.

1988. Με την ΕΓΣΣΕ του 1988 (26/1/88).

α. Καθιερώνεται η υποχρέωση επιχειρήσεων που απασχολούν 100 και περισσότερους εργαζόμενους να δίνουν άδεια έως 14 ημέρες μετ' αποδοχών για κάθε

ημερολογιακό έτος σε αναλογία 1% του απασχολούμενου προσωπικού για συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης. Οι εργαζόμενοι θα είναι από 3 έως 15 και επιλέγονται από τη ΓΣΕΕ.

1989. Με την ΕΓΣΣΕ (10.5.89).

α. Σε όλους τους έγγαμους μισθωτούς χορηγείται επίδομα γάμου 10%.

β. Η συνολική διάρκεια της άδειας μητρότητας αυξάνεται σε 15 εβδομάδες.

γ. Αναφέρεται για πρώτη φορά ότι θα διαμορφωθούν κοινές προτάσεις για την υλοποίηση του Ν. 1568/85 περί υγιεινής και ασφάλειας.

δ. Βελτιώνονται οι αποζημιώσεις απολύσεως εργατοτεχνιτών ως εξής:

52 ημερομίσθια (10 χρόνια υπηρεσία)

65 ημερομίσθια (15 χρόνια υπηρεσία)

78 ημερομίσθια (20 χρόνια υπηρεσία)

1990. Με την ΕΓΣΣΕ (21.2.1990).

α. Αυξάνεται κατά 3 ή 4 μέρες η κανονική άδεια μετά από 25 χρόνια υπηρεσίας.

β. Αναφέρεται η δημιουργία κοινής επιτροπής για την αξιολόγηση προβλημάτων της Οικονομίας και των εργαζομένων.

1991. Με την ΕΓΣΣΕ (3.4.91).

α. Όλα τα επιδόματα αρχίζουν να υπολογίζονται επί των καταβαλλομένων αποδοχών και όχι επί των βασικών του 1984.

β. Καθιερώνεται η καταβολή πρόσθετης εργοδοτικής εισφοράς 0.25% προς τον ΟΑΕΔ για την ενίσχυση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης.

γ. Αποφασίζεται η σύσταση του Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας.

δ. Αλλάζει ο τρόπος χρηματοδότησης των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων. Η απόδοση των εισφορών των μελών θα γίνεται από τους εργοδότες προς τους Συνδικαλιστικούς φορείς.

Παρατηρήσεις

Η άδεια τεσσάρων εβδομάδων μετά από ένα χρόνο προϋπηρεσίας, ανεξάρτητα από την αλλαγή εργοδότη, καθιερώθηκε με νόμο και όχι μεσω των συλλογικών συμβάσεων.

Ε. Γεωργίου.